

การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน สาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในเขตจังหวัดนครราชสีมา

The Establishing of a Work Integrated Learning Curriculum of Practical Management Program for the Needs of the Labour Market in the Nakhon Ratchasima Provinciale Area

อลงกต ยะไวทย์ ณัฐวัฒน์ วงษ์ชวลิตกุล และณภัทริรา มุ่งธรรวกุล

บทคัดย่อ

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานแบบต่อเนื่องตลอดหลักสูตรในสาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์ ระดับปริญญาตรีให้ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในเขตจังหวัดนครราชสีมา ได้สำรวจคุณลักษณะและสมรรถนะบัณฑิตที่สถานประกอบการต้องการทั้งในกลุ่มอุตสาหกรรมและกลุ่มพาณิชย์กรรรมจำนวน 312 คน แล้วพัฒนาหลักสูตรโดยใช้รูปแบบของไทเลอร์ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงอนาคตแบบอิตีเอพอร์ดด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ 13 ท่าน พบว่าสถานประกอบการต้องการบัณฑิตที่มีคุณลักษณะและสมรรถนะ ดังนี้ (1) มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความภูมิใจในองค์กรของตน ยึดมั่นในกฎหมาย ศีลธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ (2) มีการปรับตัวในสภาวะแรงกดดันที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงาน ฟัง พูด อ่าน เขียน และเข้าใจคำสั่งหรืองานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้อง และเรียงลำดับความสำคัญของงานที่ได้รับมอบหมาย (3) มีองค์ความรู้ในสาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์อย่างถ่องแท้ กว้างขวางและเป็นระบบ ใช้ทักษะ และความเข้าใจอันถ่องแท้ในเนื้อหาสาระทางการจัดการเชิงประยุกต์ในการทำงาน ศึกษาปัญหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขอย่างสร้างสรรค์โดยคำนึงถึงความรู้ทางทฤษฎี ประสบการณ์ภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจ (4) สมรรถนะด้านทัศนคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง ต้องมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร พัฒนาตนให้สอดคล้องกับเป้าหมายองค์กร รับผิดชอบ ทำความเข้าใจ และให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามนโยบายขององค์กร (5) เป็นผู้นำขับเคลื่อนการทำงานของทีมไปสู่เป้าหมายได้ ควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม รวมถึงเป็นที่พึ่งทางอารมณ์ต่อตนเองและผู้อื่นได้ ตระหนักถึงผลประโยชน์และเป้าหมาย

ของทีมเป็นหลักมากกว่าประโยชน์ส่วนตน (6) สามารถวางแผนในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ
อย่างเป็นระบบ สามารถปฏิบัติงานที่รับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่องค์กร
ต้องการ และทำงานหลายอย่างได้ในเวลาเดียวกัน ผลการพัฒนาหลักสูตรได้รูปแบบแผนวิชา
แบบบางโดยสลับการเรียนกับการทำงานแบบต่อเนื่องตลอดหลักสูตร จัดระบบการเรียน
แบบโมดูล นำโดยรายวิชาที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กันหรือเกี่ยวพันกันรวมเข้าไว้ด้วยกัน มีการเชื่อมโยง
ความรู้จากชั้นเรียนมาสู่การปฏิบัติในสถานประกอบการด้วยการทำโจทย์รายวิชาและบูรณาการ
ทุกรายวิชามาเป็นโครงการ มีการวัดและประเมินผลการเรียนโดยแบ่งสัดส่วนการประเมิน
จากคณาจารย์ผู้สอนร้อยละ 80 จากพี่เลี้ยงในสถานประกอบการร้อยละ 20

คำสำคัญ: หลักสูตรบูรณาการการเรียนกับการทำงาน/ สาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์/
ระบบการศึกษาแบบหน่วยการเรียน/ การจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this study was the development of the curriculum for the Business Administration study program in the undergraduate level to integrate work experience into in-school study throughout the program in response to the job market demand within Nakhon Ratchasima Province. A survey was carried out to study the desired characteristics and competency of students needed for the job market in the province. A group sample was from 312 companies. The curriculum development is based on the Tyler's Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR) of 13 experts. The survey outcomes showed that the students who workplace needs: (1) honesty, pride in the company, adherence to the laws, morality and professional ethics; (2) ability to handle pressure, understand and carry out work instruction correctly, and have prioritization skills; (3) possess knowledge related to their major study field in great depth, as a whole, systematically, and be able to apply knowledge and problem solving that may arise at work by offering a creative solution taking into consideration any possible consequences; (4) have a positive attitude to the company and self-develop according to the company's goals and policies; (5) show leadership, team spirit, be emotionally stable, and give importance to team benefit over personal benefit; and (6) enable a person to put together a systematic work plan and carry out the task according to the plan following the company standards, and able to perform multiple tasks at the same time. The curriculum development outcome was teaching based on the idea of the "thin sandwich" where working and studying take turns throughout the program with the study content designed in modules. Each module's content pulls together various subjects with content that complement each other, and contain links to working with companies. Students were required to complete questions and present projects throughout the entire program. Students' evaluation was conducted at the end of the third year where 80% was from teachers, and 20% was from a company supervisor.

KEYWORDS: WORK INTERGRATED LEARNING CURRICULUM/ PRACTICAL MANAGEMENT/ MODULAR SYSTEM EDUCATIONAL MODEL/ EDUCATIONAL RESPOND TO LOCAL NEEDS

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย

ข้อมูลจาก IMD World Competitiveness Report ปี ค.ศ. 2013 และรายงานสภาพการจ้างงานของผู้จบการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) พบว่าความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยได้รับการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันในภาพรวมอยู่ลำดับที่ 27 จากจำนวน 60 ประเทศ โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านการศึกษาอยู่ในลำดับที่ 51 เป็นส่วนสำคัญที่ฉุดรั้งอันดับโดยรวม การผลิตกำลังคนไม่สอดคล้องกับตลาดแรงงานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยตลาดแรงงานต้องการกำลังคนสายอาชีพแต่มีการผลิตสายสามัญมากกว่า อีกทั้งการผลิตสายอาชีพยังมีสมรรถนะไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานด้วย หากพิจารณาการลงทุนด้านงบประมาณด้านการศึกษาโดยเฉพาะในปี 2556 สูงถึง 460,411,648,800 บาท หรือประมาณร้อยละ 19.18 ของงบประมาณรวม 2.4 ล้านล้านบาท ซึ่งถือว่าสูงที่สุดในอาเซียน แต่ผลตอบแทนต่อการศึกษากลับอยู่ในอันดับท้าย ๆ (จุฬารักษ์ มาเสถียรวงศ์, มปป.)

นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาที่เรียนต่อระดับปริญญาตรีมีอัตราการได้งานต่ำ และมีแนวโน้มจะตกงานมากยิ่งขึ้นในอนาคต จากรายงานของสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) (2556) ได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ พบว่าประชากรแต่ละกลุ่มอายุประมาณ 900,000 คน/ปี เข้าเรียนต่อมหาวิทยาลัยราว 360,000 คน/ปี ไม่จบอุดมศึกษา 72,000 คน/ปี จบอุดมศึกษาแล้วได้งานในปีแรก 108,000 คน/ปี จบอุดมศึกษาแต่ว่างงานในปีแรก 180,000 คน/ปี และยังพบอีกว่าตำแหน่งงานว่างในขณะเดียวกันกลับมีผู้ตกงานและจากผลสำรวจของสภาอุตสาหกรรมปี 2555 ได้คาดการณ์ความต้องการแรงงานใน 14 กลุ่มอุตสาหกรรมสายการผลิตทั่วประเทศ พบว่าความต้องการแรงงานในระยะ 5 ปีข้างหน้า (ปี 2556-2560) จำนวนรวมประมาณ 681,836 คน จำแนกเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือต่ำกว่า (395,772 คน คิดเป็นร้อยละ 58) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช/ปวส) (199,395 คน คิดเป็นร้อยละ 29) และระดับปริญญาตรี (86,669 คน คิดเป็นร้อยละ 13)

เพื่อแก้ปัญหาการว่างงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจึงเป็นหน้าที่หลักของมหาวิทยาลัย การผลิตบัณฑิตที่ดีและมีประสิทธิภาพนั้นบัณฑิตต้องมีคุณลักษณะและสมรรถนะตรงตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตหรือสถานประกอบการ เพราะสถานประกอบการจะนำคุณลักษณะและสมรรถนะมาใช้เป็นเกณฑ์ในการจ่ายค่าตอบแทนให้กับพนักงานในองค์กร (Competency-Based Pay) ด้วยเหตุผลพนักงานในองค์กรจะมีความสามารถในการทำงาน (Job Competencies) หรือความรู้และทักษะจากประสบการณ์จากการทำงาน การจ่ายค่าตอบแทนให้กับพนักงานในองค์กรจะขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคลมากกว่า

ตำแหน่งงานที่บุคคลนั้นรับผิดชอบ จึงขึ้นอยู่กับสิ่งที่เขารู้และสามารถทำได้ ถึงแม้ในขณะนั้น ยังไม่ได้ทำงานนั้นก็ตาม แต่การจ่ายค่าตอบแทนให้กับพนักงานแบบเดิมจะขึ้นอยู่กับปริมาณงานและลักษณะงานที่แต่ละบุคคลรับผิดชอบโดยไม่คำนึงถึงสมรรถนะ (Dessler, 2007) ด้วยเหตุนี้คุณลักษณะและสมรรถนะจึงนำมาประยุกต์ใช้กับงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในองค์กร (Competency-based HR applications) เพื่อกำหนดตำแหน่งงาน (Position Requirements) การบรรจุบุคคลให้เหมาะสมกับตำแหน่งงาน (Position Fulfillment) การจัดการทักษะของพนักงาน (Skills Management) และการส่งเสริมความก้าวหน้าของพนักงาน (Promotion) (Cooper, 2000) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะและสมรรถนะตามที่สถานประกอบการมีความต้องการ จึงเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยโดยตรง

จากข้อมูลในแผนพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา 4 ปี (พ.ศ. 2557 - 2560) จังหวัดนครราชสีมามีภาคพาณิชย์กรรม 11,276 แห่ง และโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด 2,494 โรงงาน เงินลงทุน 137,205.477 ล้านบาท คนงาน 138,818 คน เป็นอุตสาหกรรมเกษตรมากที่สุด 406 โรงงาน เป็นโรงงานขนาดใหญ่เงินลงทุนมากกว่า 100 ล้านบาท จำนวน 198 แห่ง อุตสาหกรรมที่มีการลงทุนมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ การผลิตอุปกรณ์หรือชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ โรงงานผลิตพลังงานไฟฟ้า และการทำน้ำตาลทรายดิบ หรือน้ำตาลทรายขาว มีสถานศึกษา จำนวน 1,534 แห่ง มีจำนวนนักเรียน/นักศึกษา 533,263 คน ที่เปิดสอนหลักสูตรตั้งแต่ ปริญญาตรีขึ้นไปทั้งของภาครัฐและเอกชน รวม 10 แห่ง (สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา, 2556) การวิจัยเพื่อ พัฒนาหลักสูตรบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานสาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในเขตจังหวัดนครราชสีมาจะช่วยสร้างโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา แก่นักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ไม่สามารถศึกษาได้ในระบบปกติ นักศึกษาจะได้รับค่าตอบแทนในระหว่างการทำงาน การบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานยังเปิดโอกาสให้สถานประกอบการมาร่วมผลิตบัณฑิตผ่านการกำหนดสมรรถนะ (Competency) และการจัดทำโครงการ (Project-based Learning) ให้กับนักศึกษา ส่งผลต่อการผลิตบัณฑิตให้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการมากที่สุด นอกจากนี้ยังเกิดความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถานประกอบการกับสถาบันอุดมศึกษา เช่น งานบริการวิชาการ งานวิจัยที่ต่อเนื่องจากการบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานในอนาคต

การทบทวนวรรณกรรม

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนกับการทำงานไว้สอดคล้องกัน เช่น เป็นการผสมกลมกลืนกันระหว่างประสบการณ์ทำงานทางวิชาชีพนอกห้องเรียนกับการเรียนในห้องเรียน อาจอยู่ในรูปของการศึกษาวิจัย การฝึกงาน สหกิจศึกษา การทำงานเพื่อสังคมการทำงานในสถานประกอบการ หรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นต้น (Kramer & Usher, 2011) ด้วยสถานการณ์ที่รวมเอาการเรียนรู้อินเชิงวิชาการ (Academic) กับวิชาชีพ (Professional) เข้าด้วยกันภายใต้สภาพแวดล้อมของการทำงานซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตรของนักศึกษา (Franz, 2007) เป็นการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาในปัจจุบันของนักศึกษากับวิชาชีพในอนาคต เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ประยุกต์ใช้และผสมผสานความรู้ทางทฤษฎีที่ได้จากการเรียนกับประสบการณ์การฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการที่อยู่ในโลกแห่งความจริง (Real World) (Martin & Hughes, 2009) เป็นจุดร่วมและหลอมรวมกันระหว่างการเรียนรู้ในเชิงทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ทางทฤษฎี (Formal Learning) กับกระบวนการฝึกปฏิบัติด้วยการทำงานที่มีประสิทธิภาพ (Productive Work) จึงเป็นระบบหนึ่งของการสร้างความรู้จากแหล่งความรู้หลายๆ แหล่ง (Cooper & Bowden, 2010) และเป็นกรณีหนึ่งของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่ช่วยให้นักศึกษามีโอกาสในการประยุกต์ความรู้ ทักษะการทำงาน และทักษะเฉพาะที่สัมพันธ์กับวิชาชีพได้รู้จักชีวิตที่แท้จริงของการทำงาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

สุเมธ แยมุ่น (2547) และอลงกต ยะไวทย์ และคณะ (2558) ได้นำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work-integrated Learning: WIL) ที่สามารถรวบรวมได้ทั้งหมด 9 รูปแบบ ได้แก่ 1) การกำหนดประสบการณ์ก่อนการศึกษา (Pre-course Experience) เป็นการจัดให้นักศึกษาได้เข้าไปสัมผัสประสบการณ์เพื่อเรียนรู้บทบาทของผู้ประกอบอาชีพที่นักศึกษาสนใจก่อนเข้าศึกษา 2) การเรียนสลับกับการทำงาน (Sandwich Course) แบบต่อเนื่องตลอดหลักสูตรเพื่อให้นักศึกษาสามารถนำความรู้จากชั้นเรียนไปประยุกต์ใช้ในการทำงานและนำประสบการณ์จากการทำงานกลับสู่ห้องเรียน โดยนักศึกษาต้องมีตำแหน่งงานในสถานประกอบการที่สูงขึ้นตามชั้นปีที่ศึกษา 3) สหกิจศึกษา (Cooperative Education) เป็นการจัดประสบการณ์ทางวิชาชีพให้กับนักศึกษาโดยอาศัยความร่วมมือกับองค์กรภายนอกสถานศึกษามีทั้งแบบสลับภาคการเรียนกับภาคการทำงานและแบบปฏิบัติงานต่อเนื่องระยะยาว 4) การฝึกงานที่เน้นการเรียนรู้ หรือการติดตามพฤติกรรมการทำงาน (Cognitive Apprenticeship or Job Shadowing) เป็นการเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานจากผู้ที่ประสบความสำเร็จแล้ว ทั้งใช้การสังเกต การพูดคุย และ

ทำงานร่วมกัน 5) หลักสูตรร่วมมหาวิทยาลัยและอุตสาหกรรม (Joint Industry University Course) เป็นการร่วมกัน จัดทำหลักสูตรระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการเพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะและสมรรถนะตรงตามที่ต้องการ 6) พนักงานฝึกหัดใหม่หรือพนักงานฝึกงาน (New Traineeship or Apprenticeship) เป็นการเตรียมนักศึกษาเพื่อทำงานในหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งที่สถานประกอบการต้องการก่อนสำเร็จการศึกษา โดยนักศึกษาได้งานทำในตำแหน่งนั้นทันทีเมื่อสำเร็จการศึกษา 7) การบรรจุให้ทำงานหรือการฝึกเฉพาะตำแหน่ง (Placement or Practicum) เป็นการฝึกทำงานเฉพาะตำแหน่งในระหว่างการศึกษาลงจากที่นักศึกษาเรียนในสถานศึกษาไปแล้วระยะหนึ่ง 8) การปฏิบัติงานภาคสนาม (Fieldwork) เป็นการฝึกปฏิบัติงานในพื้นที่ตามลักษณะภูมิประเทศแบบต่างๆ ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ และงานมีความต่อเนื่องจากง่ายไปหายากเมื่อชั้นปีของนักศึกษาสูงขึ้น 9) การฝึกปฏิบัติจริงภายหลังสำเร็จการเรียนทฤษฎี (Post-course Internship) เป็นการฝึกปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการหลังจากนักศึกษาเรียนภาคทฤษฎีครบตามหลักสูตรแล้วและอยู่ในช่วงสุดท้ายก่อนสำเร็จการศึกษา

การจะเลือกใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนกับการทำงานประเภทใด ต้องตอบคำถามพื้นฐานที่จำเป็นดังต่อไปนี้ (Cooper, Orrell & Bowden) นักศึกษาถูกคาดหวังให้เรียนรู้อะไรบ้าง 2) ผลลัพธ์อะไรบ้างที่เป็นความคาดหวังของนักศึกษา และ 3) ต้องทำอะไรบ้างเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ ในข้อ 1 และผลลัพธ์ในข้อ 2 มหาวิทยาลัยวิกตอเรีย (Victoria University) ประเทศออสเตรเลีย ได้เสนอกรอบแนวคิดวิธีปฏิบัติที่ดีสำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนกับการทำงาน 10 ข้อ (McLennan & Keating, 2008)

- 1) การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนกับการทำงานต้องมีประโยชน์ต่อทุกภาคี ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียน สถาบันการศึกษา และองค์กรผู้ให้ความร่วมมือ
- 2) การเรียนรู้ในสถานประกอบการต้องเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร
- 3) การกำหนดผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) รวมทั้งคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนต้องระบุไว้อย่างชัดเจน
- 4) การนำเสนอผลสะท้อนกลับเชิงวิพากษ์ของผู้เรียน (Critical Reflection) จากประสบการณ์ในสถานประกอบการต้องเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนกับการทำงาน
- 5) การประเมินผลต้องสะท้อนผลการเรียนรู้ที่แท้จริงโดยเน้นผลลัพธ์และกระบวนการที่เกิดขึ้นในสภาพจริง
- 6) เกณฑ์การประเมินผลต้องมีระดับและเกณฑ์มาตรฐานอย่างชัดเจน

- 7) ทุกภาคีที่เกี่ยวข้องต้องมีการเตรียมการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การเรียนกับการทำงานอย่างเหมาะสม
- 8) ผู้เรียนต้องได้รับการสนับสนุนจากสถานประกอบการที่ให้ความร่วมมือ
- 9) การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนกับการทำงาน ต้องมีการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง
- 10) การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนกับการทำงาน ต้องได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรอย่างเพียงพอ

อลงกต ยะไวทย์ และคณะ (2558) ได้นำเสนอรูปแบบของหลักสูตรสาขาวิชา การจัดการเพื่อเน้นการประยุกต์ใช้ความรู้ในการทำงานในชั้นปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 เรียนรายวิชาศึกษาทั่วไปควบคู่กับรายวิชาพื้นฐานของสาขาวิชา และภาคฤดูร้อนให้นักศึกษา เรียนรู้ประสบการณ์สาขาวิชาชีพก่อนการศึกษา (Pre-course Experience) ในสถาน ประกอบการ ชั้นปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 เรียนรายวิชาศึกษาทั่วไปควบคู่กับรายวิชา พื้นฐานของสาขาวิชา และภาคฤดูร้อนให้นักศึกษาเรียนรายวิชาพื้นฐานของสาขาวิชา ให้เสร็จสิ้นก่อนแล้วทำงานที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่เรียนก่อนหน้าซึ่งต้องประยุกต์ใช้ความรู้ (Work-based Learning: WBL) ชั้นปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 1 เรียนรายวิชาทางวิชาชีพควบคู่ กับการทำโจทย์จากสถานประกอบการ (Workplace Project-based Learning: PrBL) ในสาขาวิชาการตลาดอาจให้นักศึกษาทำ Dummy Company ภาคการศึกษาที่ 2 ให้นักศึกษา ไปสหกิจศึกษา (Cooperative Education) หรือบรรจุทำงานหรือฝึกเฉพาะตำแหน่ง (Practicum) และภาคฤดูร้อนให้นักศึกษาเรียนรายวิชาพื้นฐานของสาขาวิชาให้เสร็จสิ้นก่อน แล้วทำงานที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่เรียนก่อนหน้า ซึ่งต้องประยุกต์ใช้ความรู้ (Work-based Learning: WBL) การเรียนแบบบรรจุทำงานหรือฝึกเฉพาะตำแหน่งนักศึกษาสามารถเรียน ควบคู่กับการทำงาน ชั้นปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 1 เรียนรายวิชาทางวิชาชีพควบคู่กับ การฝึกงานที่เน้นการเรียนรู้หรือการติดตามพฤติกรรมการทำงาน (Cognitive Apprenticeship or Job Shadowing) ระยะเวลาสั้นๆ และภาคการศึกษาที่ 2 เป็นการฝึกปฏิบัติจริงภายหลัง สำเร็จการเรียนทฤษฎีก่อนสำเร็จการศึกษา (Post-course Internship) นักศึกษาสามารถ เรียนควบคู่กับการทำงาน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้รูปแบบการพัฒนาหลักของไทเลอร์ (Tyler) (บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2554: 217-219) ซึ่งมีองค์ประกอบไม่ซับซ้อน ประกอบด้วยการกำหนด จุดมุ่งหมาย เลือกและจัดประสบการณ์การเรียน และการประเมินผลเพื่อตรวจสอบ การจัดการเรียนการสอนสามารถบรรลุตามจุดประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ จะเห็นได้ว่าการจัดหลักสูตรบูรณาการการเรียนกับการทำงานมีหลากหลายประเภท

สามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะของสาขาวิชาและบริบทด้านอาชีพของแต่ละพื้นที่
มีแนวโน้มสามารถผลิตบัณฑิตให้ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาหลักสูตรบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานแบบต่อเนื่องตลอดหลักสูตร
ในสาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์ระดับปริญญาตรี ให้ตอบสนองความต้องการของตลาด
แรงงานในเขตจังหวัดนครราชสีมา

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการในช่วงปี พ.ศ. 2557 - 2558 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มบุคคลที่ใช้วิจัย

1. ประชากร

ผู้บริหารสถานประกอบการในเขตจังหวัดนครราชสีมาแบ่งเป็น
ภาคอุตสาหกรรมทั้งหมด 2,585 แห่ง และภาคพาณิชยกรรมทั้งหมด 11,276 แห่ง รวมทั้งสิ้น
13,861 คน (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา, 2556 ; สำนักงานพาณิชย์จังหวัด
นครราชสีมา, 2557)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กำหนดขนาดตัวอย่างผู้บริหารสถานประกอบการในเขตจังหวัด
นครราชสีมาจากภาคอุตสาหกรรม 73 คน และภาคพาณิชยกรรม 316 คน รวม 389 คน
โดยใช้วิธีการของยามานะ (Yamane) เพื่อคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่มี
ความคลาดเคลื่อนสูงสุดและยอมรับได้ไม่เกินร้อยละ 5 วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น
(Stratified Random Sampling) ระหว่างภาคอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม
โดยคำนวณตามสัดส่วนของจำนวนประชากรทั้งสองกลุ่ม (ไพศาล วรรค้ำ, 2555)

3. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

เป็นบุคคลที่มีประสบการณ์และมีความรอบรู้ในแต่ละด้านเพื่อพัฒนา
หลักสูตร รวม 13 ท่าน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.) ประกอบ
ด้วย อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสาขาวิชาการจัดการ 3 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ
ภายนอกในสาขาวิชาการจัดการ 3 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน
2 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนรู้
กับการทำงาน 3 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านมาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐาน
สถาบันอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี 1 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิ
หรือผู้เชี่ยวชาญด้านกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.) 1 ท่าน

สำหรับค่าน้ำหนักจากการจัดอันดับความต้องการของสถานประกอบการรายข้อ 3 อันดับแรก โดยอันดับ 1 ให้ค่าคะแนน 3 คะแนน อันดับ 2 ให้ค่าคะแนน 2 คะแนน และอันดับ 3 ให้ค่าคะแนน 1 คะแนน ตามลำดับ แล้วนำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดมารวมกันเป็นค่าน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ เพื่อหาคุณลักษณะและสมรรถนะบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์ตามความต้องการมากที่สุดของตลาดแรงงานในเขตจังหวัดนครราชสีมา

ระยะที่ 2 ขั้นการพัฒนา: การพัฒนาหลักสูตร

ใช้รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler) (บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2554) ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงอนาคต (Futures Research) แบบอีดีเอฟอาร์ (EDFR: Ethnographic Delphi Futures Research) มีขั้นตอนดังนี้ (ไพศาล วรรค้ำ, 2555)

1. ผู้ให้ข้อมูลได้กำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์และมีความรอบรู้ในแต่ละด้าน เพื่อพัฒนาหลักสูตร รวม 13 ท่าน ประกอบด้วย

1) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสาขาวิชาการจัดการ 3 ท่าน ได้แก่ (1) อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ (2) หัวหน้าสาขาวิชาการจัดการ และ (3) อดีตหัวหน้าสาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

2) ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญภายนอกในสาขาวิชาการจัดการ 3 ท่าน ได้แก่ (1) อดีตประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา และกรรมการผู้จัดการบริษัท ไทยซิลค์โปรดักส์ จำกัด (2) อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และ (3) อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป และคณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

3) ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 2 ท่าน ได้แก่ (1) อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2) และอาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ และคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

4) ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การเรียนรู้กับการทำงาน 3 ท่าน ได้แก่ (1) อดีตผู้อำนวยการศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ และผู้อำนวยการกลุ่มงานมาตรฐานและบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม (2) ผู้อำนวยการสำนักสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และ (3) ผู้จัดการฝ่ายงานฝึกภาคปฏิบัติ คณะบริหารธุรกิจ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

5) ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านมาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี 1 ท่าน ได้แก่ เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา และอดีตผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและคุณภาพอุดมศึกษา

5. เก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 3 โดยสอบถามตามประเด็นในรอบที่ 2 พร้อมสะท้อนผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 2 ต่อกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้วย เพื่อให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลั่นกรองความคิดของตนเทียบกับภาพรวมของกลุ่ม หากผู้เชี่ยวชาญมีการเปลี่ยนแปลงผลการตอบ ต้องให้ชี้แจงเหตุผลประกอบ

6. วิเคราะห์ข้อมูลรอบที่ 3 เพื่อหาฉันทามติตามเกณฑ์โดยใช้แบบประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่ามัธยฐานมากกว่า 3.5 พิสัยระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 น้อยกว่า 1.5 และความแตกต่างระหว่าง ค่ามัธยฐานกับฐานนิยมไม่เกิน 1.0 พบว่าฉันทามติเป็นไปตามเกณฑ์ จึงสรุปได้ว่าเหตุการณ์หรือประเด็นที่คาดการณ์นั้นจะเกิดขึ้นแน่นอน

7. นำข้อมูลที่ได้มาจัดทำรูปเล่มหลักสูตรการบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี ขั้นตอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ (มคอ.) เกณฑ์กำหนดชื่อปริญญา หลักเกณฑ์การเทียบโอน และเกณฑ์/แนวทางอื่น ๆ (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

8. ประเมินหลักสูตรบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานสาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์ ด้วยการวิพากษ์หลักสูตรฉบับร่างด้วยคณาจารย์ที่เกี่ยวข้อง รวม 16 ท่าน ผู้บริหารหรือผู้แทน จากสถานประกอบการในเขตจังหวัดนครราชสีมาในฐานะองค์กรผู้ใช้บัณฑิต รวม 15 ท่าน

9. นำความเห็นมาวิเคราะห์เนื้อหาแล้วปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง

10. นำหลักสูตรบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานไปขออนุมัติจากที่ประชุมคณบดี สภาวิชาการ สภามหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ตามลำดับ และเสนอสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เพื่อโปรดทราบ

ผลการวิจัย

ผลการสำรวจความต้องการคุณลักษณะและสมรรถนะบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์ของตลาดแรงงานในเขตจังหวัดนครราชสีมา 3 อันดับแรก

ผลการสำรวจความต้องการคุณลักษณะและสมรรถนะบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์ของตลาดแรงงานในเขตจังหวัดนครราชสีมา 3 อันดับแรกตามค่าน้ำหนักคะแนน จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารของสถานประกอบการหรือผู้บริหารฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ทั้งในกลุ่มอุตสาหกรรมและกลุ่มพาณิชย์กรรม จำนวน 312 คน สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ความต้องการคุณลักษณะของบัณฑิต

1) มีความซื่อสัตย์สุจริต

2) มีความภูมิใจในองค์กรของตน

3) ยึดมั่นในกฎหมาย ศีลธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

2. ความต้องการสมรรถนะด้านทักษะ (Skill) ของบัณฑิต
 - 1) ปรับตัวในสภาวะแรงกดดันที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงาน
 - 2) ฟัง พูด อ่าน เขียน และเข้าใจคำสั่งหรืองานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้อง
 - 3) เรียงลำดับความสำคัญของงานที่ได้รับมอบหมาย
3. ความต้องการสมรรถนะด้านความรู้ (Knowledge) ของบัณฑิต
 - 1) มีองค์ความรู้ในสาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์อย่างถ่องแท้ กว้างขวาง และเป็นระบบ
 - 2) ใช้ทักษะและความเข้าใจอันถ่องแท้ในเนื้อหาสาระทางการจัดการเชิงประยุกต์ในการทำงาน
 - 3) ศึกษาปัญหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขอย่างสร้างสรรค์โดยคำนึงถึงความรู้ทางทฤษฎี ประสบการณ์ทางภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจ
4. ความต้องการสมรรถนะด้านทัศนคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง (Self-Concept) ของบัณฑิต
 - 1) มีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร
 - 2) พัฒนาตนให้สอดคล้องกับเป้าหมายองค์กร
 - 3) รับรู้ ทำความเข้าใจ และให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามนโยบายขององค์กร
5. ความต้องการสมรรถนะด้านบุคลิกประจำตัวบุคคล (Trait) ของบัณฑิต
 - 1) เป็นผู้นำสามารถขับเคลื่อนการทำงานของทีมงานไปสู่เป้าหมายได้
 - 2) ควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม รวมถึงเป็นที่พึ่งทางอารมณ์ต่อตนเองและผู้อื่นได้
 - 3) ตระหนักถึงผลประโยชน์และเป้าหมายของทีมเป็นหลักมากกว่าประโยชน์ส่วนตน
6. ความต้องการสมรรถนะด้านแรงจูงใจหรือแรงขับภายใน (Motive) ของบัณฑิต
 - 1) สามารถวางแผนการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบอย่างเป็นระบบ
 - 2) สามารถปฏิบัติงานที่รับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่องค์กรต้องการ
 - 3) ทำงานหลายอย่างได้ในเวลาเดียวกัน

ผลการจัดทำโครงร่างหลักสูตรบูรณาการการเรียนกับการทำงานสาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์

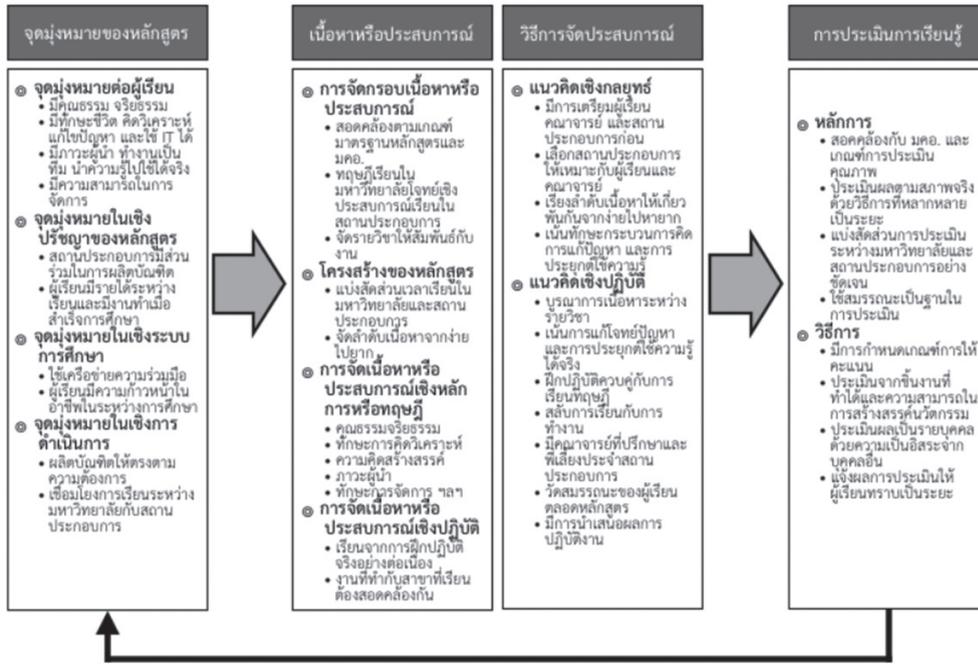
จากสัมภาษณ์และสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ 13 ท่าน ตามวิธีวิจัยแบบอิตีเอพอาร์ เพื่อหาฉันทามติตามเกณฑ์โดยใช้แบบประมาณค่า 5 ระดับแล้ววิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 3 ได้ฉันทามติที่เป็นโครงร่างหลักสูตรสำหรับใช้ร่างหลักสูตรบูรณาการการเรียนกับการทำงานสาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ฉันทามติผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ 13 ท่าน ในการจัดทำโครงร่างหลักสูตรบูรณาการการเรียนกับการทำงานสาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์

โครงร่างหลักสูตร	\bar{X}	S.D.	ฉันทามติ	
			เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรบูรณาการการเรียนกับการทำงาน				
1.1 จุดมุ่งหมายต่อผู้เรียน จำนวน 19 ข้อ	4.31	0.69	18 ข้อ	1 ข้อ
1.2 จุดมุ่งหมายในเชิงปรัชญาของหลักสูตร จำนวน 9 ข้อ	4.4	0.73	9 ข้อ	0 ข้อ
1.3 จุดมุ่งหมายในเชิงระบบการจัดการศึกษา จำนวน 2 ข้อ	4.62	0.51	2 ข้อ	0 ข้อ
1.4 จุดมุ่งหมายในเชิงการดำเนินการ จำนวน 4 ข้อ	4.64	0.5	4 ข้อ	0 ข้อ
2. เนื้อหาหรือประสบการณ์ที่จำเป็นต้องจัดให้แก่ผู้เรียน				
2.1 การจัดกรอบเนื้อหาหรือประสบการณ์ จำนวน 3 ข้อ	4.74	0.45	3 ข้อ	0 ข้อ
2.2 โครงสร้างของหลักสูตร จำนวน 7 ข้อ	4.37	0.7	7 ข้อ	0 ข้อ
2.3 การจัดเนื้อหาหรือประสบการณ์เชิงหลักการหรือทฤษฎี จำนวน 16 ข้อ	4.52	0.55	16 ข้อ	0 ข้อ
2.4 การจัดเนื้อหาหรือประสบการณ์เชิงปฏิบัติจำนวน 4 ข้อ	4.56	0.54	4 ข้อ	0 ข้อ
3. วิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้				
3.1 แนวคิดเชิงกลยุทธ์ จำนวน 15 ข้อ	4.69	0.52	14 ข้อ	1 ข้อ
3.2 แนวคิดเชิงปฏิบัติ จำนวน 20 ข้อ	4.52	0.63	19 ข้อ	1 ข้อ
4. การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน				
4.1 หลักการ จำนวน 14 ข้อ	4.66	0.56	14 ข้อ	0 ข้อ
4.2 วิธีการ จำนวน 15 ข้อ	4.48	0.67	14 ข้อ	1 ข้อ

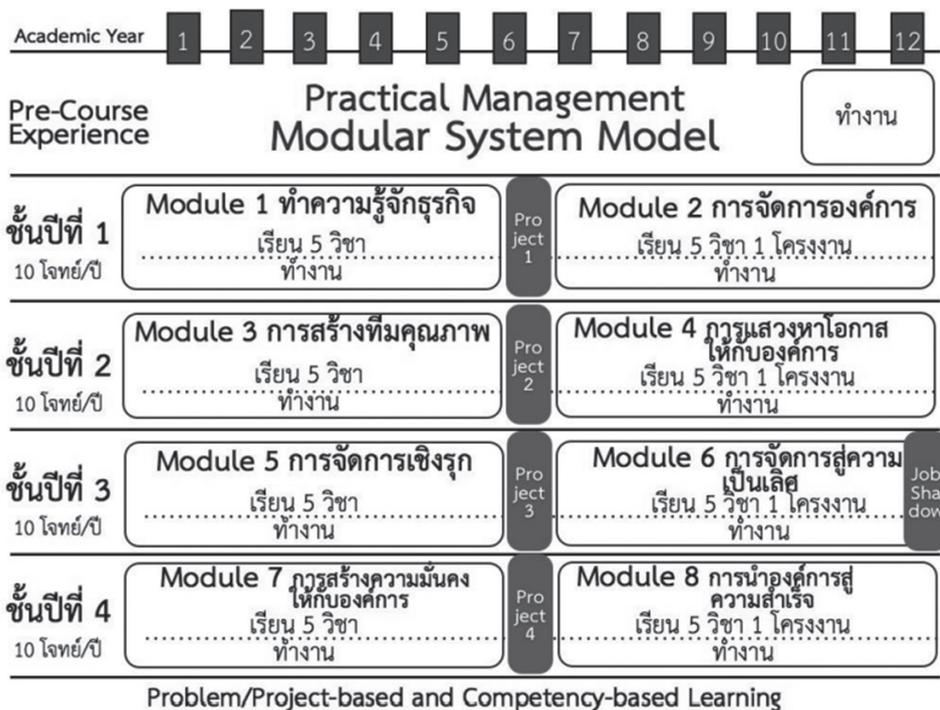
ผลการจัดทำหลักสูตรบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานสาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์

ฉันทามติของผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญสำหรับใช้ร่างหลักสูตรบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานสาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์ได้ดังแผนภูมิ 1

แผนภูมิ 1 ประเด็นสำคัญที่ใช้ในการจัดทำหลักสูตรบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานสาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์

จากประเด็นสำคัญของโครงร่างหลักสูตร สามารถนำมาออกแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน สาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์ คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลดังแผนภูมิ 2

แผนภูมิ 2 รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน
สาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

จากแผนภูมิ 2 สามารถอธิบายรูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน ด้วยหลักสูตรบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานสาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในเขตจังหวัดนครราชสีมา ได้ดังนี้

1) มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล จะจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน ด้วยหลักสูตรบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน “บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์” รวม 126 หน่วยกิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 เป็นต้นไป

2) รูปแบบการเรียน ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานในรูปแบบ “แซนด์วิชแบบบาง (Thin Sandwich)” โดยสลับการเรียนกับการทำงานแบบต่อเนื่องตลอดหลักสูตร

3) การจัดแผนการเรียนตลอดหลักสูตร เป็นระบบการเรียนแบบโมดูล (Module) โดยนำรายวิชาที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กันหรือเกี่ยวเนื่องซึ่งกันเพื่อความสะดวกในการจัดทำโครงการ ไม่มีรายวิชาฝึกงานหรือสหกิจศึกษา จัดประสบการณ์แบบเรียงลำดับ

จากขั้นพื้นฐานไปสู่การประยุกต์ใช้ขั้นสูง ทั้งนี้ ตำแหน่งงานที่นักศึกษาปฏิบัติในสถานประกอบการ จะต้องสูงขึ้นหรือมีความยากและซับซ้อนขึ้น โดยสอดคล้องกับเนื้อหา การเรียนแต่ละโมดูล ในมหาวิทยาลัย

4) วิธีการจัดการเรียนการสอนตลอดหลักสูตร แต่ละวิชาใช้เวลาเรียน ต่อเนื่อง 1 วัน รวม 7 วันต่อ 1 โมดูล เพื่อบูรณาการการเรียนกับการทำงานในสถานประกอบการ ด้วยการทำโจทย์ย่อยรายวิชา รวมตลอดหลักสูตร 40 โจทย์ โดยคณาจารย์ผู้สอนแต่ละ รายวิชา อาจารย์ที่ปรึกษาประจำสถานประกอบการ พี่เลี้ยงในสถานประกอบการ และ นักศึกษา จะร่วมกันกำหนดโจทย์ในแต่ละรายวิชาให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างเนื้อหาวิชา ที่เรียนในชั้นเรียนกับงานที่ต้องปฏิบัติในสถานประกอบการ และมีการติดตามพฤติกรรม การทำงานของผู้บริหารในสถานประกอบการ (Job Shadowing) ในช่วงปลายปีของชั้นปีที่ 3

5) การนำเสนอโครงงานของนักศึกษา (Project) ทุกๆ 2 โมดูล นักศึกษาจะ ต้องบูรณาการทุกรายวิชามาเป็นโครงงาน (Project-based Learning) เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการซึ่งมาจากบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัย รวมตลอดหลักสูตร 4 โครงงาน เพื่อแสดง ศักยภาพของนักศึกษาให้เห็นทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มีคุณลักษณะ และความสามารถตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร “ทำเป็น ทำได้ ทำให้สำเร็จ”

6) การวัดและประเมินผลการเรียนเพื่อให้ระดับคะแนนแต่ละรายวิชา แก่นักศึกษา แบ่งสัดส่วนการประเมินจากคณาจารย์ผู้สอนร้อยละ 80 จากพี่เลี้ยงในสถานประกอบการ ร้อยละ 20

7) การประเมินสมรรถนะ (Competency) ของนักศึกษา ด้วยระบบ การวัดผลการเรียนรู้ของนักศึกษา (Learning Benchmark) ด้วยสมรรถนะ 3 ระดับ คือ สมรรถนะ ขององค์กร (Core Competency) สมรรถนะตามหน้าที่และความรับผิดชอบ (Functional Competency) และสมรรถนะตามความเชี่ยวชาญ (Professional Competency)

อภิปรายผล

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนกับการทำงาน สาขาวิชา การจัดการเชิงประยุกต์ ใช้วิธี การสลับการเรียนกับการทำงาน สอดคล้องกับรูปแบบ “การเรียน สลับกับการทำงาน (Sandwich Course)” และ “ การฝึกงานที่เน้นการเรียนรู้ หรือการติดตามพฤติกรรมการทำงาน (Cognitive Apprenticeship or Job Shadowing)” เป็น 2 ใน 9 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work-integrated

Learning: WIL) ที่ สุเมธ แยมน์ (2547) ได้นำเสนอไว้ และเป็นประเภทแซนวิชแบบบาง (Thin Sandwich) โดยเรียนควบคู่กับการทำงานตลอดหลักสูตร สอดคล้องกับการเรียนแบบ “การเรียนรู้จากปัญหา (Problem-based Learning)” เป็น 1 ใน 6 รูปแบบของ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสวินเบิร์น (Swinburne University of Technology) เมืองเมลเบิร์น (Melbourne) ประเทศออสเตรเลีย (อลงกต ยะไวทย์, 2550) และเป็นกลยุทธ์หนึ่งของ มหาวิทยาลัยวิกตอเรีย (Victoria University) ประเทศออสเตรเลีย ที่ปรับปรุงแบบการเรียนการสอนใหม่ก่อนปี ค.ศ. 2016 โดยเพิ่มการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนกับการทำงานในรูปของการเรียนรู้ประสบการณ์ในสถานประกอบการและชุมชนเข้าไปในหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของการเรียนการสอน ทั้งหลักสูตร (McLennan & Keating, 2008) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปานเพชร ชินินทร และ วิเชษฐ์ พลายมาศ (2553) ได้เสนอ แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนกับการทำงาน จากผลการศึกษาปัจจัยความสำเร็จของการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานสำหรับอุดมศึกษาไทย ต้องมีการวัดสมรรถนะของผู้เรียนและต้องใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบใช้ปัญหา (Problem-based Learning: PBL) และการทำโครงการ (Project-based Learning: PjBL) และหลักสูตรบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์มีสอดคล้องกับกรอบแนวคิดวิธีปฏิบัติที่ดีสำหรับการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน 10 ข้อ ของ McLennan & Keating (2008) ที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนกับการทำงานต้องมีประโยชน์ต่อทุกภาคี (Winning Solution) ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียน สถาบันการศึกษา และองค์กรผู้ให้ความร่วมมือ ได้กำหนดให้กระบวนการการเรียนรู้ในสถานประกอบการต้องเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร โดยกำหนดสัดส่วนคะแนนสำหรับสถานประกอบการร้อยละ 20 จากคะแนนทั้งหมด การกำหนดผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ด้วยสมรรถนะตลอดหลักสูตร (Competency-based Learning) รวมทั้งคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ถูกระบุไว้อย่างชัดเจน

หากเปรียบเทียบหลักสูตรบูรณาการการเรียนกับการทำงานสาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์ที่ได้รับ การพัฒนาขึ้นกับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยอื่นที่มีการจัดการเรียนการสอนที่มีอยู่แล้วพบว่ามีความใกล้เคียงกับหลักสูตรความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและสถานประกอบการสาขาวิชาการตลาด (การจัดการธุรกิจค้าปลีก) คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา โดยใช้รูปแบบแซนวิชแบบบาง (Thin Sandwich) ซึ่งเป็นการสลับการเรียนกับการทำงานในแต่ละสัปดาห์โดยร่วมมือกับบริษัท กลุ่มเซ็นทรัล จำกัด แต่มีความแตกต่างจากหลักสูตรการจัดการธุรกิจการค้าสมัยใหม่ คณะบริหารธุรกิจ สถาบัน

4) ควรมีการเผยแพร่ผลการวิจัยไปยังกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือที่เป็นพหุภาคีกับสถานศึกษาต่างๆ เช่น สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หอการค้าไทย สมาคม/ชมรมวิชาชีพต่าง ๆ ในประเทศไทยเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและขยายความร่วมมือให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิจัยต่อยอดความรู้การจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานให้เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาของประเทศไทย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาให้มีความเป็นเลิศ ในแต่ละสาขาวิชาชีพที่แตกต่างจากการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

2) ควรมีการศึกษาวิจัยต่อเนื่องหลังจากนำหลักสูตรบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานไปใช้จริง โดยนำปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

3) ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานกับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรปกติ ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อัตราการได้งานทำ เงินเดือนขั้นต้น และความพึงพอใจจากผู้ใช้บัณฑิต เป็นต้น

4) ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานในสาขาวิชาอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความหลากหลายในการจัดการเรียนการสอน

- อลงกต ยะไวทย์. (2550). การพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีโดยการเปรียบเทียบสมรรถนะกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต) ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อลงกต ยะไวทย์ และคณะ. (2558). การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงานในสถาบันอุดมศึกษาที่เหมาะสมกับกลุ่มสาขาวิชาชีพของประเทศไทย ระยะที่ 1 เฉพาะกลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาบริหารธุรกิจ ภาควิชาวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย การท่องเที่ยว และเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- อัจฉราพรรณ ตั้งจตุรัสโสมณ, และคณะ. (2554). รายงานวิจัย เรื่อง ความคาดหวังความสามารถหลักในการทำงาน (Competency) ของนิสิต/นักศึกษา หลักสูตรสหกิจศึกษา: มุมมองของนิสิต นักศึกษา และผู้ประกอบการ (กลุ่มสังคมศาสตร์). นครราชสีมา: เครือข่ายเพื่อการพัฒนาสหกิจศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง.

ภาษาอังกฤษ

- Cooper, K. (2000). *Effective competency modeling & reporting: A step-by-step guide for improving individual & organizational performance*. New York: Cooper Comm, Inc.
- Cooper, L., Orrell, J. & Bowden, M. (2010). *Work integrated learning: A guide to effective practice*. New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- Dessler, G. (2007). *Human resource management*. (7th Ed.). Florida: Pearson Education International.
- Franz, J. (2007). *Work integrated learning for design: a scholarship of integration*. Connected 2007 International Conference on Design Education, 9-12 July 2007, Sydney: University of New South Wales.
- Kramer, M. & Usher, A. (2011). *Work-integrated learning and career-ready students: Examining the evidence*. Toronto: Higher Education Strategy Associates.

Martin, A. & Hughes, H. (2009). *How to make the most of work integrated learning: A guide for students, lecturers & supervisors*. Palmerston North, New Zealand: Massey University.

McClelland, David C. (1973). Testing for competence rather than for intelligence. *American Psychologist*. 28(1).

McLennan, B. & Keating, S. (2008). *Work-integrated learning (WIL) in Australians university: the challenges of mainstreaming WIL*. ALTC NAGCAS National Symposium, June 2008. Melbourne, Australia: ALTC NAGCAS.

Nottingham Trent University. (2015). *LLB (Hons) Law (Sandwich)*. Retrieved from [http://www.ntu.ac.uk/apps/pss/course_finder/132404-1/3/llb_\(hons\)_law_\(sandwich\).aspx?yoe=7#course](http://www.ntu.ac.uk/apps/pss/course_finder/132404-1/3/llb_(hons)_law_(sandwich).aspx?yoe=7#course).

.....

ผู้เขียน

ดร. อลงกต ยะไวกย อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

นครราชสีมา 30000 อีเมล: y.alongkot@gmail.com

ดร. ญัฐวฒนัฒ วงษัชวลิตกุล อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

นครราชสีมา 30000 อีเมล: natthawat@vu.ac.th

อาจารย์ณภักัธรา มุ่ณธนรกุล อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

นครราชสีมา 30000 อีเมล: n.naphattira@gmail.com

หมายเหตุ: งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)